

Pružanje podataka i znanja za postizanje ambicija
Evrope u oblasti životne sredine i klime

EEA - Eionet strategija 2021 -2030.

Dizajn naslovnice: PomilioBlumm
Naslovna fotografija: PomilioBlumm
Izgled: PomilioBlumm - EEA

Pravno obavještenje

Sadržaj ove publikacije nužno ne odražava zvanične stavove Evropske komisije ili druge institucije Evropske unije. Evropska agencija za životnu sredinu, kao ni bilo koje fizičko ili pravno lice koje djeluje u ime Agencije nisu odgovorni za upotrebu informacija iz ove publikacije.

Obavještenje o autorskim pravima

© Evropska agencija za životnu sredinu, 2021.

Reprodukcija je dozvoljena pod uslovom da je naveden izvor.

Луксембург: Канцеларија за публикацији на Европска Унија, 2021

Više informacija o Evropskoj uniji dostupno je na internetu. (<http://europa.eu>)

ISBN 978-92-9480-360-3

doi: 10.2800/92395

O EEA i Eionetu

Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) je agencija Evropske unije. Naš zadatak je da pružimo kvalitetne, nezavisne informacije o životnoj sredini i klimi. Evropska unija usvojila je Regulativu o osnivanju EEA 1990. godine, a Agencija je započela sa radom u Kopenhagenu 1994. godine. Regulativom je, takođe, osnovana Evropska mreža za informisanje i osmatranje životne sredine (Eionet). Eionet je partnerska mreža između EEA i njenih zemalja članica i saradnica. Eionet, takođe, obuhvata Evropske tematske centre – konzorcijume evropskih organizacija sa ekspertizom iz posebnih oblasti životne sredine, koji pružaju podršku zemljama članicama EEA i Eioneta.

Kako bismo podržali kreiranje politika u Evropi, blisko sarađujemo sa institucijama na nacionalnom i evropskom nivou, naročito sa Evropskom komisijom, Evropskim parlamentom i Savjetom Evropske unije.

eea.europa.eu/about-us

Evropska agencija za životnu sredinu
Kongens Nytorv 6
1050 Kopenhagen K
Denmark

Tel: +45 33 36 71 00
Web: eea.europa.eu/

Pružanje podataka i znanja za postizanje ambicija
Evrope u oblasti životne sredine i klime

EEA - Eionet strategija 2021 -2030.

Ovaj dokument predstavlja viziju i strateške ciljeve koji će oblikovati rad Evropske agencije za životnu sredinu i Evropske mreže za informisanje i osmatranje životne sredine u predstojećim decenijama. Rad će se obavljati u okviru pet područja rada utvrđenih ovim dokumentom. Detaljnije informacije o konkretnim aktivnostima biće dostupne u Jedinstvenim programskim dokumentima.

Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) i Evropska mreža za informisanje i osmatranje životne sredine (Eionet)

Pružanje znanja zasnovanog na dokazima o životnoj sredini i klimi u Evropi

O nama

Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) i Evropska mreža za informisanje i osmatranje životne sredine (Eionet) od 1994. godine pružaju građanima i kreatorima politika podatke i informacije o životnoj sredini i klimi Evrope. Danas, naša opsežna mreža povezuje stotine institucija iz 38 zemalja članica i država saradnica.

Baza znanja koju smo zajedno stvorili je široka i kreće se od razmjene podataka o mjeranju kvaliteta vazduha gotovo u realnom vremenu iz cijele Evrope, do dokumentovanja trendova i projekcija emisija gasova sa efektom staklene bašte, pružanja satelitskih podataka o zemljišnom pokrivaču i davanja integrisanih procjena o stanju životne sredine i klime Evrope.

Šta čini EEA i Eionet jedinstvenim?

- **Mreža usredsređena na pružanje dodate vrijednosti:** Povezivanje institucija širom Evrope i pružanje usluga uporedne procjene (benchmarking), izgradnje kapaciteta, usklađivanja, kao i razmjene najbolje prakse.
- **Infrastruktura podataka:** Inovativna infrastruktura e-izvještavanja za tokove podataka na nacionalnom i međunarodnom nivou, podržana postupcima osiguranja kvaliteta.
- **Znanje podržano podacima:** Obuhvata procjene, indikatore i analize napretka akcije u postizanju cilja, koristeći najobuhvatnije i najsavremenije prikupljanje podataka o temama vezanih za oblast životne sredine i klime.
- **Podrška politici:** Uspostavljena uloga u znanju zasniva se na bliskoj saradnji sa kreatorima politika širom Evrope i doprinosu ključnim globalnim procesima.
- **Analitička ekspertiza:** Kapacitet za procjenu napretka, izgleda, pokretača promjena i eventualnih odgovora politika, čime će se obuhvatiti širok spektar tema o životnoj sredini i klimi.

Odgovor na predstojeće izazove

Izgradnja otpornosti zahtijeva ambiciozne politike podržane u praksi sa djelotvornim znanjem

Tokom predstojeće decenije, Evropa će morati da riješi nezapamćene klimatske i izazove u oblasti životne sredine, a da u isto vrijeme stimuliše oporavak od ekonomskih i društvenih uticaja pandemije COVID-19. Evropski zeleni dogovor (European Green Deal) i sa njim povezane podsticajne mjere za zeleni oporavak pokazuju ambicije Evropske unije i evropskih zemalja za suočavanje sa ovim izazovima kroz postavljanje dugoročnih ciljeva, uz konkretne ciljeve, te kroz uspostavljanje novih finansijskih instrumenata.

„EEA Evropski izvještaj o životnoj sredini – stanje i izgledi za 2020. godinu“ (SOER 2020) pozvao je na systemske odgovore na izazove u oblasti životne sredine i klimatskih promjena kroz akcije na nekoliko frontova. Potpuna primjena postojećih politika u oblasti životne sredine i klimatskih promjena od suštinskog je značaja za postizanje značajnih poboljšanja. Takođe, potpuna integracija ciljeva održivosti u socio-ekonomskim politikama i mjerama pomoći će u postizanju ekonomične i pravedne tranzicije ka održivosti. Osim toga, Evropa, takođe, treba da stvori uslove za održiviji način života. Ovo zahtijeva veću svijest javnosti o uticajima potrošnje, kao i angažovanje privrednih društava u cilju podrške potrebnim tranzicijama. Mnogi ciljevi neće biti postignuti bez koordinisanih, globalnih napora, tako da će Evropa morati da iskoristi uticaj u svom susjedstvu kao i na globalnom nivou.

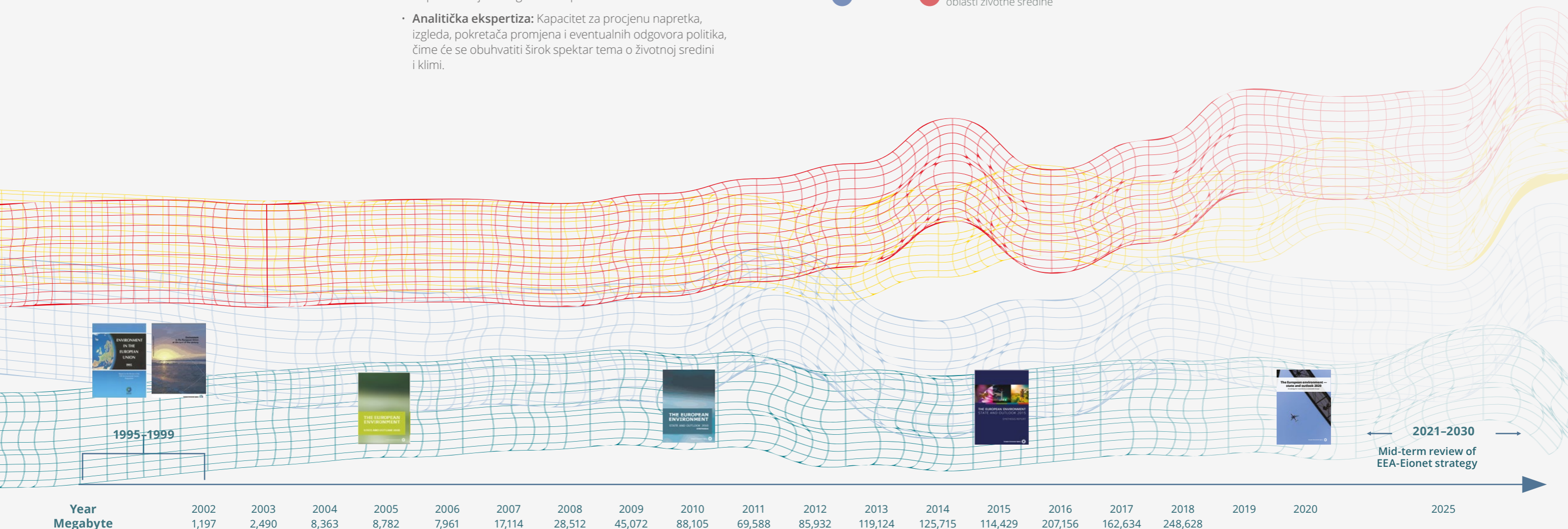
Izbore koje budu pravili kreatori politike, privredna društva i građani tokom predstojeće decenije odrediće kada i kako će Evropa ostvariti svoje ambicije. EEA - Eionet strategija 2021 - 2030. podržaće te izbore pružanjem primjenljivog znanja o trendovima, izgledima i rješenjima za održivu Evropu.

Velika eksplozija podataka

- Vazduh i klima
- Održivost i blagostanje
- Priroda
- Više od jedne teme u oblasti životne sredine

Uzimajući 2002. godinu kao polaznu osnovu (pokretanje Reportnet), ovaj vizuelni prikaz pokazuje dosljedan rast podataka primljenih za četiri ekološke teme.

Danas, obrađujemo skoro 250 puta više podataka nego 2002. godine.

EEA - Eionet strategija 2021 - 2030.

Pružanje podataka i znanja za postizanje ambicija Evrope u oblasti životne sredine i klime

Šta želimo da postignemo: Vizija za 2030. godinu

EEA - Eionet će omogućiti održivu Evropu iskorištavanjem pouzdanog i u praksi primjenljivog znanja za donošenje informisanih odluka o prioritetima i rješenjima, u skladu s ambicijama iz evropskih politika.

Dosegnuti preko granica članstva Eioneta

U skladu sa ambicijom Evropskog zelenog dogovora (European GreenDeal), od Evrope se zahtijeva da radi globalno, zajedno sa svojim susjedima i partnerima. Mobilisaćemo ekspertsko znanje i resurse kako bismo pružili podršku ovim ambicijama, posebno u zemljama Zapadnog Balkana i u neposrednom susjedstvu Evrope.

Ambicije iz evropskih politika u oblasti životne sredine i klimatskih promjena

Rješavanje ekoloških i klimatskih izazova predstavlja odlučujući zadatak našeg doba. Da bi se postigla održiva budućnost, političke inicijative, uključujući Evropski zeleni dogovor, pozivaju na akciju pod sljedećim naslovima:

- Zaustaviti gubitak biodiverziteta i obnoviti ekosisteme
- Postići nulte neto emisije gasova sa efektom staklene bašte u 2050. godini i otpornost na klimatske promjene
- Ostvariti ambiciju nultog zagađenja za životnu sredinu bez toksina
- Postići efikasnost resursa u cirkularnoj ekonomiji
- Uključivanje principa održivosti u sve politike EU.

Igraćemo centralnu ulogu u pružanju podrške klimatskim i ekološkim akcijama u skladu sa ovim ključnim evropskim politikama, te u sprovođenju Osmog akcionog programa za životnu sredinu.

Takođe, podržaćemo globalne napore, uključujući Agendu za održivi razvoj do 2030. godine i ciljeve održivog razvoja.

Način na koji ćemo da radimo: Strateški ciljevi

SC1 Podrška sprovođenju politika i prelascima na održivost

Stvoriti znanje zasnovano na dokazima kako bi se pružila podrška sprovođenju politika i razvoju novih inicijativa za ubrzanje i povećanje tranzicije ka održivosti.

SC2 Pružanje blagovremenih inputa za rješavanje izazova održivosti

Pružiti ciljne inpute za politike i javne rasprave koje će biti potkrijepljene informacijama organizovanjem i prenošenjem znanja o reagovanjima, što obuhvata i inovativna rješenja za društvene izazove.

SC3 Izgradnja jačih mreža i partnerstava

Ojačati našu mrežu aktivnijim angažovanjem na nivou zemlje i raditi sa ostalim vodećim organizacijama kako bi se olakšala razmjena znanja i ekspertize.

SC4 U potpunosti iskoristiti potencijal podataka, tehnologije i digitalizacije

Prihvatiti digitalizaciju, uključujući nove tehnologije, velike podatke, veštačku inteligenciju i posmatranje Zemlje koje će dopuniti i potencijalno zamijeniti uspostavljene izvore informacija u cilju pružanja bolje podrške odlučivanju.

SC5 Pružanje resursa našim zajedničkim ambicijama

Razviti strukture, ekspertizu i kapacitete širom naše mreže u cilju zadovoljenja novih potreba za znanjem, čime će se obezbijediti i povećati raznovrsnost resursa potrebnih za postizanje naše zajedničke vizije.

Ono što ćemo da uradimo: Područja rada

Pružićemo primjenljivo znanje iz pet područja rada. Bavićemo se proizvodnim sektorima Evrope (uključujući poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo i industriju), kao i proizvodnim sistemima i potrošnjom (energija, mobilnost, ishrana i građevina) kroz ova međusobno povezana područja rada:

Biodiverzitet i ekosistemi

Suočena sa kontinuiranim gubitkom biodiverziteta i degradacijom ekosistema, Evropa pokušava da vrati prirodu u naše živote. Pratićemo ovu tranziciju i podržati sprovođenje i evaluaciju akcija u ovoj oblasti, uključujući razvoj rješenja zasnovanih na prirodi.

Ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama

Klimatske promjene dešavaju se upravo sada i nastaviće se i u decenijama koje dolaze. Evropa ima za cilj da postigne klimatsku neutralnost do 2050. godine i postane otpornija i manje podložna klimatskim promjenama. Pratićemo ovu tranziciju i pružićemo podršku razvoju, sprovođenju i evaluaciji politika i mjera u ovoj oblasti.

Zdravlje ljudi i životna sredina

Procijenimo uticaje na zdravlje ljudi uzrokovane od strane zagađivača životne sredine i izmijenjenih klimatskim uslovima u Evropi, i na taj način bolje razumjeti društvene i demografske faktore koji utiču na izloženost i ranjivost građana Evrope. Podržaćemo ambicije za postizanje nultog zagađenja u Evropi i sprovedimo srodne akcije na evropskom i nacionalnom nivou.

Cirkularna ekonomija i korišćenje resursa

Pratićemo napredak prelaska Evrope na cirkularnu ekonomiju, kao i ostvarene koristi za životnu sredinu i klimu. Procijenimo napore koje Evropa ulaže u smanjenje uticaja koje uzrokuju društvena potrošnja i proizvodnja sirovina, proizvoda, usluga i otpada.

Trendovi održivosti, izgledi i reagovanja

Naše ambiciozne ciljeve možemo postići stimulisanjem suštinskih promjena u načinu života i obrascima potrošnje i proizvodnje koji pokreću neodržive trendove. Procijenimo trendove i izgled u odnosu na prioritete, sektore, sisteme i politike u oblasti životne sredine, te ćemo angažovati zainteresovane strane da rade na inovacijama i ostalim reagovanjima koja su potrebna za postizanje Evropskog zelenog dogovora.

VIZIJA

EEA-Eionet vizija za 2030

Omogućiti održivu Evropu kroz pouzdano i djelotvorno znanje za donošenje informisanih odluka o ekološkim i klimatskim prioritetima i rješenjima

Zajednička vizija za održivu Evropu

Naša vizija je da omogućimo da Evropa bude održiva putem pouzdanih i djelotvornih znanja za donošenje informisanih odluka o ekološkim i klimatskim prioritetima i rješenjima, u skladu s ambicijama evropske politike.

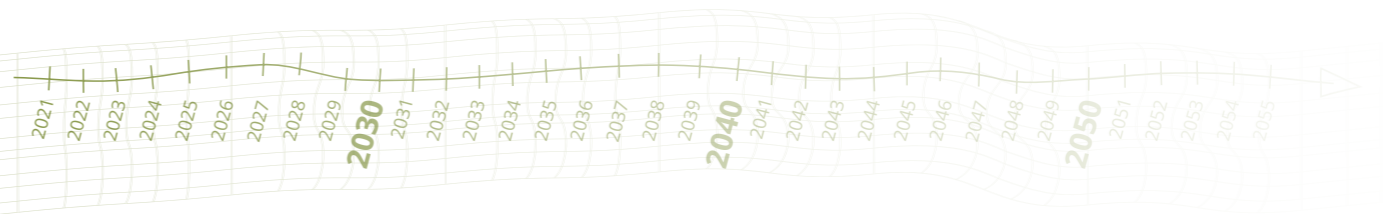
EEA i Eionet zajedno će činiti vodeću mrežu znanja o relevantnim politikama o klimi i životnoj sredini na nivou Evropske unije i zemalja.

Naša misija

Naša misija je da procijenimo podatke i informacije, pružimo relevantne i pravovremene uvide o napretku ka ciljevima održivosti klime i životne sredine, te željenim društvenim tranzicijama, kao i da obezbijedimo kontinuirano praćenje za potpunu primjenu relevantnih politika u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

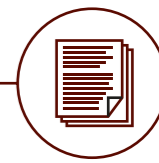
Prepoznavamo da će se ambiciozni ciljevi evropske politike u oblasti životne sredine i klimatskih promjena postići nizom odluka i međusobno povezanih izbora donijetih na različitim nivoima - evropskom, regionalnom, nacionalnom i lokalnom - i da će biti neophodno da radimo sa ključnim partnerima i drugim organizacijama. Prilikom sprovođenja naših programa rada, blisko ćemo saradivati sa drugim pružaocima znanja.

Da bismo postigli veći uticaj, dodatno ćemo se usredsrediti na ciljanu i pravovremenu komunikaciju kako bismo osigurali prihvatanje u što većoj mjeri od strane donosilaca odluka i javnosti.

STRATEŠKI CILJ 1

Podrška sprovođenju politika i prelascima na održivost

Kreirati znanje zasnovano na dokazima u cilju pružanja podrške sprovođenju politika i razvoju novih inicijativa kako bi se ubrzao i povećao prelazak na održivost

Naše znanje, zasnovano na najaktuelnijim naučnim saznanjima i podacima čiji je kvalitet zagarantovan, pomoći će Evropi – Evropskoj uniji, njenim državama članicama i ostalim zemljama članicama i saradnicama EEA – da postignu svoje ciljeve politike, uključujući one koji su prepoznati u Evropskom zelenom dogovoru, Osmom akcionom programu za životnu sredinu i globalnim obavezama.

Evropska agencija za životnu sredinu i Evropska mreža za informisanje i osmatranje životne sredine će:

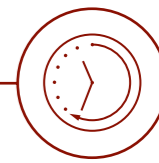
- Kreirati znanje kojim bi se olakšalo sprovođenje politike i pružile informacije o razvoju novih inicijativa koje mogu ubrzati i povećati tranziciju ka održivosti
- Dalje razvijati i koristiti naš široki spektar kvalitetnih skupova podataka sa dugim vremenskim serijama koji podržavaju širok spektar ekoloških i klimatskih politika
- Osigurati da koristimo najbolju dostupnu nauku angažovanjem Naučnog odbora EEA i šire naučne zajednice
- Razvijati i dijeliti znanje o ključnim izazovima održivosti i njihovim rješenjima u odnosu na sisteme energije, mobilnosti, ishrane i izgrađene životne sredine
- Riješiti veće izazove i pronaći mogućnosti za tranziciju ka održivosti na evropskom i državnom nivou, što obuhvata i pokretače promjena, kao što su finansijski sektor i gradovi
- Ojačati našu sposobnost da doprinesemo procjeni politika i mjera.

Podrška uvođenju znanja o životnoj sredini i klimi u glavne tokove ekonomskih i politika u oblasti prostornog planiranja i socijalne kohezije - uključujući detaljnije uvide u evropsko-globalnu dinamiku i njene implikacije na sprovođenje politike širom Evrope - prioritet je ove strategije.

U periodu od 2021. do 2030. godine, podržaćemo procese od značaja za politiku EU, kao što su Evropski semestar i Pregled sprovođenja politika u oblasti životne sredine, uz poboljšano znanje o, na primjer, ključnim trendovima i indikatorima, isplativim praksama primjene i potencijalu za unapređenje društvenih inovacija kako bi se postigli ciljevi održivosti.

STRATEŠKI CILJ 2

Pružanje blagovremenih inputa za rješenja izazova održivosti

Pružiti ciljane inpute za politike i javne rasprave koje će biti potkrijepljene informacijama organizovanjem i saopštavanjem znanja o reagovanjima, što obuhvata i inovativna rješenja za društvene izazove

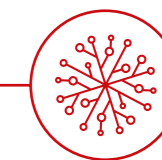
Uticaj i upliv znanja EEA i Eioneta zavisice od naše sposobnosti i kapaciteta da ga pravovremeno i u odgovarajućem obliku dovedemo do relevantnih javnih rasprava o politikama. Da bismo to uradili, mi ćemo:

- Povećati našu sposobnost praćenja i utvrđivanja nadolazećih pitanja i brzo mobilisati relevantno znanje u posjedu naše mreže i ostalih partnera
- Ojačati našu sposobnost da pružimo hitan odgovor na zahtjeve koje kreatori politika upućuju za pružanje znanja
- Dijeliti inovativna rješenja koja se primjenjuju na različitim nivoima upravljanja u evropskim zemljama
- Razvijati i pružati naše znanje kreatorima politike i javnosti u oblicima koji najviše odgovaraju njihovim potrebama kako bi se olakšalo šire usvajanje i upotreba tog znanja u donošenju odluka
- Kontinuirano razvijati komunikacione pristupe, kanale i alate kako bismo osigurali da naše znanje svima bude razumljivo, dostupno i dostižno, istovremeno jačajući naše kapacitete za aktivno povezivanje sa građanima.

Istraživači, praktičari, donosioci odluka, finansijeri, gradovi i organizacije civilnog društva radiće zajedno kroz aktivno učešće u tranzicionim procesima.

STRATEŠKI CILJ 3

Izgradnja jačih mreža i partnerstava

Ojačati našu mrežu aktivnijim angažovanjem na nivou države i sarađivati sa drugim vodećim organizacijama kako bi se olakšala razmjena znanja i ekspertize

EEA i Eionet okupljaju stotine organizacija - evropskih institucija, državnih organa i istraživačkih institucija širom Evrope. Naša mreža obuhvata sve države članice EU, zemlje uključene u proces pristupanja EU, kao i brojne zemlje koje nisu članice EU.

Mi činimo jedinstvenu mrežu znanja koja povezuje robusne podatke, analitičku i naučnu ekspertizu sa evropskim, a u nekim slučajevima i sa globalnim procesima politike. Ovo nam omogućava da sprovodimo integrisane procjene, kojima pokrивamo najširi spektar tema potkrijepljenih pouzdanim podacima i ekspertizom.

Da bismo pružili znanje koje je Evropi potrebno za postizanje održivih ciljeva, mi ćemo:

- Transformisati se u fleksibilniju i inovativniju mrežu znanja, koja će na bolji način povezati jako ekspertsko znanje na nivou države sa onim na evropskom nivou
- Podsticati aktivnije angažovanje na državnom nivou, kroz aktivnosti koje obuhvataju raznovrstan skup organa, organizacija i javnosti
- Udružiti napore sa drugim vodećim mrežama, kao što su Mreža Agencija za zaštitu životne sredine, kao i naučne mreže i udruženja za izvještavanje
- Identifikovati zajednice znanja i sarađivati sa njima na evropskom nivou kako bi se u potpunosti iskoristila ulaganja u istraživanje i inovacije u Evropi
- Identifikovati nastajuće praznine u znanju i istražiti akcije u kojima će relevantni partneri sarađivati, uključujući agencije EU kao što su Evropska agencija za hemikalije, Evropska agencija za bezbjednost hrane i Evropski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti, kako bismo pomogli u rješavanju ovih pitanja
- Dodatno ojačati saradnju sa međunarodnim institucijama u ključnim regionalnim i globalnim procesima, uključujući tijela i konvencije Ujedinjenih nacija, a koja se odnosi na obaveze izvještavanja i teme od zajedničkog interesa.

STRATEŠKI CILJ 4

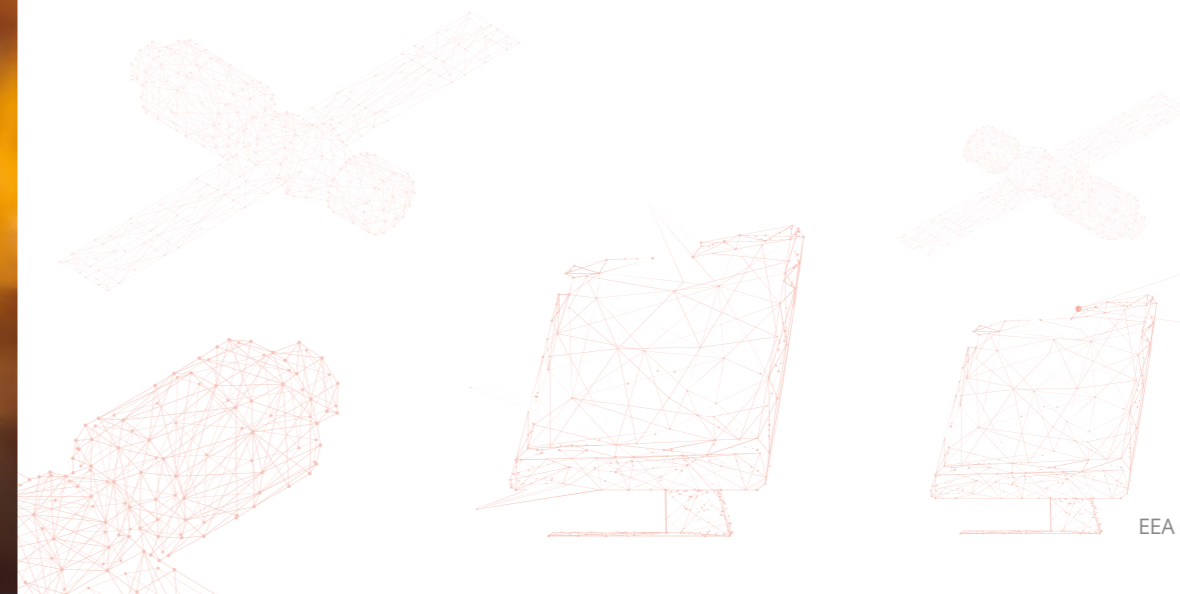
U potpunosti iskoristiti potencijal podataka, tehnologije i digitalizacije

Pružiti podršku u sprovođenju i daljem razvoju agende politika u Evropi, prihvatajući Evropsku strategiju za podatke i digitalnu agendu, potencijal velikih podataka, vještačke inteligencije i posmatranje planete Zemlje kako bi se unaprijedilo pružanje informacija

Digitalne tehnologije, podaci iz novih izvora i posmatranje planete Zemlje, te računarske mogućnosti razvijaju se neviđenom brzinom u posljednjoj deceniji. Ova dešavanja predstavljaju nove mogućnosti, kao i nove izazove. Novi tokovi podataka na višestrukim prostornim nivoima sve više postaju sastavni dio utvrđenih izvora podataka, koji su povezani na socio-ekonomske varijable, te sa podacima koji su bliski u gotovo stvarnom vremenu, a dobijeni su satelitskim i posmatranjem na licu mjesta.

U iščekivanju da se ova revolucija i digitalizacija nastavi u predstojećoj deceniji, a u cilju poboljšanja našeg rada sa podacima i znanjem, mi ćemo:

- Intenzivirati razmjenu, automatizaciju i usklađivanje sistema monitoringa i izvještavanja širom naše mreže
- Učiniti sve naše podatke pretraživim, interoperabilnim, dostupnim i ponovo upotrebljivim kao vodeći Evropski centar za podatke iz oblasti životne sredine
- Iskoristiti puni potencijal podataka Kopernikusa i informativnih službi, građanske nauke, podataka velikih razmjera i vještačke inteligencije
- Poboljšati pravovremenost, uporedivost, granularnost i integraciju podataka, uključujući potencijal za uporednu procjenu
- Osigurati kontinuirane inovacije vođene podacima sa akcentom na napredovanje u rudarenju podataka, analitici, geografskim informacionim sistemima, vizualizaciji podataka i modeliranju za redovno ažuriranje indikatora
- Olakšati razmjenu stručnosti, tehničku podršku i usklađivanje sistema, potrebnih za bolje sprovođenje postojećih politika
- Istražiti i, kada je to potrebno, procijeniti veze između digitalizacije, ekološke i socijalne održivosti.

STRATEŠKI CILJ 5

Pružanje resursa našim zajedničkim ambicijama

Razviti strukture, ekspertizu i kapacitete širom naše mreže u cilju zadovoljenja novih potreba za znanjem, čime će se obezbijediti i povećati raznovrsnost resursa, potrebnih za postizanje naše zajedničke vizije

Kontinuirani razvoj dešavanja u praktikovanju znanja, tehnologije, komunikacije i prakse upravljanja zahtijevaju od organizacija i mreža da se prilagode i uvedu novine u postojeće strukture i alate, te da ulažu u nove oblasti.

Da bismo bili na čelu takvih dešavanja i ostvarili naše zajedničke ambicije, mi ćemo:

- Privući vrhunske talente i uložiti u naše osoblje da bismo razvili i održali nivo kompetencija i ekspertize koji je potreban za postizanje ove vizije
- Osigurati raznovrsnost rukovođene baze finansijskih resursa EEA, a u isto vrijeme čuvati institucionalnu ulogu i nezavisnost Agencije
- Tražiti neophodna finansijska sredstva kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal podataka iz Kopernikusa u potpunosti iskoristio kroz snažno umrežavanje sa drugim ključnim akterima koji povezuju sve veći protok podataka sa kreatorima politika
- Proširiti učešće EEA i Eioneta u relevantnim istraživačkim projektima EU i time ojačati našu ulogu u povezanosti nauke i politike
- Istražiti mogućnosti finansiranja putem finansijskih instrumenata EU kako bi omogućili da naša mreža olakša sprovođenje politike tamo gdje je potrebno, te da podrži zajednice prakse
- Jačati kapacitete u zemljama članicama i saradnicama kako bismo osigurali kako bi naša mreža mogla odgovoriti na izmijenjene potrebe i zahtjeve
- Podržati razvoj stručnih kapaciteta i inovacija znanja u našoj mreži putem strukturnih mehanizama, kao što je EEAkademija (EEAcademy)
- Podržati stručno znanje i zahtjeve koji su povezani sa potpunom primjenom politika i zakonodavstva EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena na Zapadnom Balkanu

Postizanje tranzicije održivosti zahtijevaće da sva područja politike i nivoi vlasti djeluju zajedno kako bi se pokretale promjene i akcije u cijelom društvu. To podrazumijeva koherentne doprinose iz različitih domena politike, počev od istraživanja i inovacija, privrede, industrije, konkurencije i trgovine, do zapošljavanja, obrazovanja i blagostanja.

Područja rada

Svaki od pet strateških ciljeva biće postignut kroz sva naša područja rada.

EEA i Eionet igraće ključnu ulogu u pružanju podrške ekološkim i klimatskim akcijama u skladu sa evropskim politikama, Evropskim zelenim dogovorom, te u sprovođenju Osmog akcionog programa za životnu sredinu, kao i globalnih obaveza.

Daćemo prioritet razumijevanju veza unutar i između ovih područja rada. Bavićemo se sektorima proizvodnje (poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo, industrija), kao i proizvodnim sistemima i potrošnjom (energetika, mobilnost, ishrana i građevina), što uključuje i analiziranje ovih sektora i sistema.

1 Biodiverzitet i ekosistemi

Pružićemo informacije i ocijeniti akcije usmjerene na zaštitu biodiverziteta i obnavljanje ekosistema, radi njihovog održivog korišćenja koje će zadovoljiti potrebe ljudi. Pružićemo podršku aktivnostima monitoringa, izvještavanja i procjene zasnovanim na podacima, posebno u okviru Strategije EU za biodiverzitet do 2030. godine, time što ćemo:

- Pružiti doprinos sistemima monitoringa i posmatranja koji poboljšavaju tokove podataka o stanju biodiverziteta i pritiscima na biodiverzitet, promjenama u morskim, vodenim i kopnenim ekosistemima
- Produbiti naše razumijevanje kumulativnih uticaja invazivnih stranih vrsta, zagađenja, klimatskih promjena i intenzivne upotrebe i prekomjerne eksploatacije prirodnih resursa biodiverziteta i ekosistema
- Ojačati naše procjene osnovnih pokretača sistema koji utiču na biodiverzitet i ekosisteme
- Poboľšati korišćenje ekološke i ekonomske analitike i modeliranja, čime će se omogućiti da naše procjene pruže veću podršku praksama upravljanja zasnovanim na ekosistemima
- Pružiti podršku pristupima koji vode do rješenja zasnovanih na prirodi, sa akcentom na zaštitu, obnavljanje i održivo upravljanje vitalnih ekosistema, takođe u kontekstu akcija za ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanja na njih, te u kontekstu bioekonomije.
- Povećavati našu podršku efikasnom i koherentnom sprovođenju međusobno povezanih strategija EU u skladu sa Evropskim zelenim dogovorom, kao što su „Od farme do viljuške“(Farm-to-Fork) i nulto zagađenje, te s njima povezanih politika, istovremeno nastavljajući naš rad na uvođenju biodiverziteta u glavne tokove svih sektora privrede i sistema koji zavise od prirode, poput ishrane.

2 Ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama

Pratićemo napredak Evrope ka klimatskoj neutralnosti i klimatskoj otpornosti, te ćemo pružiti podršku razvoju, sprovođenju i vrjednovanju relevantnih politika i pratećih mjera, u kontekstu širih evropskih ciljeva održivosti, i to:

- Prikupljanjem, provjerom kvaliteta, sastavljanjem i izvještavanjem relevantnih podataka i informacija o emisijama gasova sa efektom staklene bašte, kao i uticajima klimatskih promjena, ranjivosti i prilagođavanju na njih u Evropi
- Analizom i procjenom ovih podataka u odnosu na ciljeve i obaveze ublažavanja i prilagođavanja na evropskom i nacionalnom nivou
- Praćenjem sprovođenja i efekata domaćih politika povezanih s klimom i pratećih mjera usmjerenih na sektore kao što su energija, transport, građevina, poljoprivreda, šumarstvo i ostala upotreba zemljišta
- Utvrđivanjem sinergija i kompromisa politike ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama sa drugim ekološkim pitanjima, kao što su biodiverzitet, zagađenje vazduha, slatke vode i morsko okruženje životne sredine.
- Razvijanjem znanja o rješenjima za izazove u oblasti životne sredine i održivosti u sistemima energije i mobilnosti.

3 Zdravlje ljudi i životna sredina

Procijenićemo uticaje na zdravlje izazvane zagađenjem vazduha, tla i vode, bukom, hemikalijama i izmijenjenim klimatskim uslovima u Evropi. Pružićemo podršku ambicijama Evrope za postizanje nultog zagađenja, te razvoju, sprovođenju i vrednovanju relevantnih akcija na evropskom i nacionalnom nivou time što ćemo:

- Ocijeniti izloženost i uticaj na zdravlje građana koji su izloženi zagađenju životne sredine, hemikalijama i promjenljivoj klimi u Evropi
- Procijeniti koristi za zdravlje i blagostanje koje pruža čistija životna sredina i zdravi ekosistemi, i, nasuprot tome, utvrditi nadolazeće rizike i uticaje na zdravlje koji su povezani sa degradacijom ekosistema
- Pružiti podršku pravovremenom izvještavanju, obradi i širenju tematskih podataka i informacija o kojima se izvještava u skladu sa relevantnim zakonodavstvom, i pratiti napredak ka ciljevima evropskih politika
- Utvrditi uticaje na zdravlje usljed pritiska na životnu sredinu koji potiču iz socio-ekonomskih sektora i sistema Evrope, kao i koristi koje mogu donijeti akcije i politike ublažavanja klimatskih promjena.
- Dodatno istaći ulogu koju društveni faktori, uključujući društvene nejednakosti i ponašanje pojedinaca, mogu igrati u uticaju na izloženost i ranjivost na stresore u životnoj sredini, u skladu sa načelima pravedne tranzicije iz Evropskog zelenog dogovora.

4 Cirkularna ekonomija i korišćenje resursa

Procijenićemo napredak tranzicije ka cirkularnoj ekonomiji u Evropi i naše znanje o ekološkim i klimatskim pritiscima izazvanim proizvodnjom i potrošnjom sirovih materijala, proizvoda, usluga i otpada u Evropi. Podržaćemo sprovođenje Akcionog plana za cirkularnu ekonomiju i povezanih politika na evropskom i nacionalnom nivou time što ćemo:

- Procijeniti napredak tranzicije od linearne ka cirkularnoj ekonomiji u Evropi, sa naglaskom na lance vrijednosti ključnih proizvoda i inovativne usluge i poslovne modele
- Isticati mogućnosti za unaprjeđenje modela cirkularne ekonomije, uključujući recikliranje i ponovnu upotrebu sekundarnih sirovina, preuzimanje načela dizajna sigurnih i održivih proizvoda, eko-inovacija i dobrih praksi, te ćemo utvrditi koje su to prepreke na putu ka većoj primjeni modela cirkularne ekonomije
- Pratiti napredak ka ciljevima evropske politike o sprječavanju nastanka otpada i održivom upravljanju otpadom
- Procijeniti uticaje evropskih sistema potrošnje i proizvodnje na životnu sredinu i klimu posmatrano iz evropske i globalne perspektive sa fokusom na sektore intenzivne potrošnje resursa, kao i međusobnu povezanost cirkularne ekonomije, inicijative za dekarbonizaciju i bioekonomije.

5 Trendovi održivosti, izgledi i reaganja

Obezbijedićemo informacije sa rasprava o izazovima održivosti i tranzicijama procjenjujući sinergije i kompromise koji su svojstveni istovremenom balansiraju ekoloških, ekonomskih i socijalnih ciljeva kroz:

- Procjenu trendova i izgleda za postizanje održivosti u Evropi i na globalnom nivou kroz prioritete, sektore, sisteme i politike u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, kao podršku Evropskim izvještajima o životnoj sredini - stanje i izgledi za 2025. i 2030. godinu.
- Podršku okvirima za monitoring zasnovanog na indikatorima, koji pružaju informacije o napretku u odnosu na prioritete politike EU, posebno u odnosu na Osmi akcioni plan za životnu sredinu, Pregled sprovođenja politika životne sredine, Evropski zeleni dogovor
- Doprinos praćenju i procjeni napretka u postizanju prioriteta u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, zajedno sa državama u odnosu na Agendu UN 2030 i ciljeve održivog razvoja
- Procjenu međuzavisnosti između socijalnih, ekonomskih i ekoloških dimenzija upravljanja održivosti, uključujući pokretače promjena, pozitivne sinergije i negativne spoljne uticaje
- Saradnju sa ključnim partnerima u strateškim predviđanjima relevantnim za EU i procesima koji uključuju zainteresovane strane u cilju prikupljanja saznanja i u praksi primjenljivog znanja o putevima za prelazak na održivost.
- Podršku razvoju znanja o sistemskim tranzicijama, kao što su sinergije, rizici, inovacije, integracija politika i koherentnost politika - sa naglaskom na gradove i finansijski sektor.
- Procjenu kako održivo finansiranje može stimulisati napore za postizanje održivosti u okviru planova oporavka nakon pandemije i promijenljivog makroekonomskog konteksta.

Područja rada

